

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Elżbieta Karska

w sprawie z wniosku E. D.

w przedmiocie zabezpieczenia

uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z 16 grudnia 2021 r.

w sprawie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiągającego wiek
uprawniający do przejścia w stan spoczynku,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 26 kwietnia 2022 r.,

**udziela zabezpieczenia w ten sposób, że wyraża zgodę
na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego sądu rejonowego
w Sądzie Rejonowym w Radomiu przez E. D.
do czasu zakończenia postępowania.**

Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk Elżbieta Karska

UZASADNIENIE

Krajowa Rada Sądownictwa (dalej: „Rada” lub „KRS”) uchwałą nr [...] (dalej: „uchwała” lub „zaskarżona uchwała”) z 23 sierpnia 2023 r., na podstawie art. 69 § 1b ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 217 z późn. zm.; dalej: „p.u.s.p.”) nie wyraziła zgody na dalsze zajmowanie przez E. D. stanowiska sędziego Sądu Rejonowego w Radomiu (dalej również: „uczestniczka postępowania” lub „skarżąca”).

E. D. pismem z 19 października 2023 r., na podstawie art. 44 ust. 1 i 2 ustawy o KRS wniosła odwołanie od uchwały KRS zaskarżając ją w całości oraz zarzucając naruszenie:

1. Przepisów prawa materialnego, tj.:

1. art. 180 ust. 1 Konstytucji RP, co miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, poprzez jego niezastosowanie i wydanie uchwały odmawiającej dalszego zajmowania stanowiska sędziego przez skarżącą po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku, tj. z naruszeniem zasady nieusuwalności sędziego.

2. Przepisów postępowania, tj.:

1. art. 69 § 1b p.u.s.p., co miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i nieuprawnione przyjęcie, że dla oceny, czy występują przesłanki uzasadniające dalsze zajmowanie stanowiska przez sędziego wymienione w w/w przepisie (tj. interes wymiaru sprawiedliwości, lub ważny interes społeczny, w szczególności potrzeba racjonalnego wykorzystania kadr sądownictwa powszechnego lub potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów), decydujące znaczenie ma współczynnik przydziału spraw ustalony aktualnie dla skarżącej na poziomie 40%, z pominięciem ważnych funkcji pełnionych przez skarżącą - wiceprezesa oraz Przewodniczącą VII Wydziału Cywilnego Sądu Rejonowego w Radomiu, których przejęcie spowodowało konieczność zmniejszenia współczynnika przydziału spraw, równie ważnych jak orzecznicze zadań niezbędnych do realizacji w Sądzie, z których, jak wynika z opinii Prezesa Sądu Rejonowego w Radomiu Sędziego Sądu Okręgowego S. O., skarżąca wywiązuje się wzorowo;

2. art. 33 ust. 1 ustawy o KRS, co miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, poprzez brak wszechstronnego rozważenia sprawy przez KRS na podstawie udostępnionej dokumentacji i pominięcie w ocenie opinii Prezesa Sądu Rejonowego w Radomiu oraz Sędziego Sądu Okręgowego S. O., odnoszącej się do dorobku orzeczniczego skarżącej, wyników tzw. „załatwialności” przydzielanych jej spraw, zobrazowanej

dołączonymi do wniosku tabelami, aktualnego obciążania skarżącej obowiązkami pozaorzecznymi, równie istotnymi z perspektywy funkcjonowania Sądu Rejonowego w Radomiu co aktywność na płaszczyźnie orzeczniczej;

3. art. 42 ust. 1 ustawy o KRS, poprzez brak należytego merytorycznego uzasadnienia uchwały, co utrudniło zapoznanie się z jej motywami i sformułowanie zarzutów zaskarżenia.

Na podstawie powyższych zarzutów skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonej uchwały w całości oraz o przekazanie sprawy KRS do ponownego rozpoznania. Skarżąca wniosła nadto na podstawie art. 730 oraz art. 734 k.p.c. o udzielenia zabezpieczenia poprzez wstrzymanie skuteczności zaskarżonej uchwały na czas trwania postępowania w sprawie z odwołania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy jest sądem kontrolującym uchwały KRS pod względem ich zgodności z prawem. Zgodnie z art. 44 ust. 1 zd. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (t.j. Dz.U. 2021, poz. 269 ze zm., dalej: u.KRS), uczestnik postępowania przed KRS może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, od uchwały KRS wydanej na podstawie art. 69 § 1b ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. 2020, poz. 2072, dalej: p.u.s.p.) przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego na podstawie art. 44 ust. 1 u.KRS (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2021 r., I NZP 3/21).

W sprawach z odwołań od uchwał KRS w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska sędziego po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku przyjęto w orzecznictwie Sądu Najwyższego możliwość udzielenia zabezpieczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 stycznia 2019 r., I NO 57/18; z 11 lutego 2020 r., I NO 3/20; z 13 lutego 2020 r., z I NO 187/19;

z 15 kwietnia 2020 r., I NO 191/19; z 7 lipca 2021 r., I NKRS 62/21). Podstawą udzielenia zabezpieczenia jest odpowiednio stosowany art. 730 oraz art. 734 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2021, poz. 1805 ze zm., dalej: k.p.c.), który stanowi, że do udzielenia zabezpieczenia właściwy jest sąd, do którego właściwości należy rozpoznanie sprawy w I instancji. W ramach przedmiotowego postępowania brak jest innego sądu, który mógłby rozpoznać wniosek skarżącej o udzielenie zabezpieczenia, gdyż Sąd Najwyższy jest jedyną instancją w toku kontroli legalności zaskarżonej uchwały w trybie art. 44 ust. 1 u.KRS. Z tego względu, Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 734 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 44 ust. 3 u.KRS przyjął, że jest właściwy do rozpoznania wniosku.

Zgodnie z art. 44 ust. 3 u.KRS, do postępowania przed Sądem Najwyższym stosuje się przepisy k.p.c. o skardze kasacyjnej (z wyłączeniem art. 87¹ k.p.c.). Przepis art. 398²¹ k.p.c. odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów o apelacji, a art. 391 § 1 k.p.c. odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów o postępowaniu przed sądem I instancji. Uwzględnić należy także art. 13 § 2 k.p.c., który wskazuje, że regulacje o procesie stosuje się w innych rodzajach postępowań unormowanych w Kodeksie, chyba że inne przepisy stanowią inaczej. Takim innym rodzajem postępowania jest postępowanie zabezpieczające uregulowane w części drugiej k.p.c.

Sąd Najwyższy rozważył, czy w świetle odpowiednio stosowanego art. 730¹ § 1 k.p.c. skarżąca uprawdopodobniła zasadność żądania oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 730¹ § 2 k.p.c.). W przekonaniu Sądu Najwyższego brak zabezpieczenia w przedmiotowej sprawie spowodowałby, że przed rozpoznaniem sprawy ziściłby się skutek, którego dotyczyło postępowanie przed KRS, czyli 4 czerwca 2024 r. doszłoby do przejścia skarżącej w stan spoczynku, a w związku z tym osiągnięcie celu postępowania w sprawie zainicjowanej odwołaniem mogłoby okazać się utrudnione. Skoro celem postępowania w sprawie jest kontrola zgodności z prawem

uchwały KRS, to przyjąć należy, że skuteczność wywołującej daleko idące konsekwencje uchwały powinna być wstrzymana, a tym samym - na podstawie art. 69 § 1b zd. 3 p.u.s.p. - skarżąca powinna pozostać w stanie czynnym, tym bardziej że postępowanie związane jest z fundamentem służby sędziowskiej, czyli zasadą nieusuwalności sędziów wyrażoną w art. 180 Konstytucji RP.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 15 stycznia 2019 r., I NO 57/18, w takim przypadku daleko idące skutki dotyczą organizacji pracy sądu, w którym skarżąca orzeka, jak chociażby odwołanie wyznaczonych terminów posiedzeń, itp. Następstwa nieuwzględnienia wniosku o zabezpieczenie postępowania występują również w sferze służbowej skarżącej, gdyż otrzyma odpłatę (art. 100 § 4 p.u.s.p.), ekwiwalent za niewykorzystany urlop i zacznie mu być wypłacane uposażenie należne sędziemu w stanie spoczynku (art. 100 § 2 p.u.s.p.) w wysokości niższej niż przysługujące sędziemu w służbie czynnej. Zatem w interesie wymiaru sprawiedliwości, jak i w interesie skarżącej, jest pozostawienie go w stanie czynnym do czasu podjęcia uchwały przez Krajową Radę Sądownictwa i ewentualnie rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy czy zaskarżona uchwała KRS nie narusza prawa (w wypadku złożenia odwołania od uchwały KRS). Przejście skarżącej w stan spoczynku przed ponownym rozpoznaniem sprawy przez Krajową Radę Sądownictwa i Sąd Najwyższy (w wypadku złożenia odwołania od uchwały KRS) czyniłoby istotną zmianę w jego statusie, ukształtowałoby stan niepożądany przed dokonaniem kontroli sądowej i byłoby trudne do odwrócenia. Dlatego Sąd Najwyższy uznał wniosek o udzielenie zabezpieczenia za zasadny.

W związku z powyższym, Sąd Najwyższy na podstawie art. 755 § 1 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.KRS udzielił zabezpieczenia w ten sposób, że do czasu ponownego podjęcia uchwały przez Krajową Radę Sądownictwa i ewentualnie rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy odwołania (w przypadku jego złożenia), zabezpieczył pozostawanie sędziego Sądu Rejonowego w Radomiu w służbie czynnej, czym wstrzymał skuteczność uchwały KRS nr [...].

[SOP]

[ms]